

Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв

КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни: Охорона праці і екологічна безпека

Рівень вищої освіти: перший /бакалаврський/ рівень

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Назва освітньо-професійної програми: Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.mfknuikim.mk.ua/course/view.php?id=671>

Рік навчання: III Семестр : V-VI

Викладач: Огієнко М.М. (лекції, підсумковий контроль)

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Охорона праці і екологічна безпека є обов'язковою освітньою компонентою навчального плану, циклу дисциплін загальної підготовки, яка сприяє підготовці фахівців і спрямована на формування у студентів навичок у сфері комунікацій: отримувати, аналізувати й поширювати серед фахівців інформацію щодо екологічного стану і екологічних наслідків певної професійної діяльності; здатність до пошуку шляхів вирішення складних практичних проблем у професійній сфері, які стосуються певних екологічних проблем, наприклад, зменшення викидів забруднюючих речовин або методів раціонального використання природних ресурсів; здатність ефективного управління екологічною інформацією, що стосується певної професійної діяльності.

Мета: формування у студентів необхідної бази знань з теоретичних і практичних питань сучасної екології, розуміння механізму впливу людської діяльності на стан довкілля і зворотна дія, аналіз основних джерел впливу на оточуюче природне середовище та першочергових вимог щодо його збереження, закладання в майбутніх спеціалістів основ екологічної культури.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів необхідні знання про охорону праці;
- навчити усвідомлювати, що будь-яке втручання в природу може призвести як до позитивних, так і до негативних наслідків для здоров'я людей;
- акцентувати увагу на тому, що в результаті нераціонального господарювання людини виникли глобальні проблеми;

- показати взаємозв'язок і взаємодію економіки та навколишнього середовища, управління економікою і природокористуванням;
- ознайомити студентів з наявною ситуацією в Україні та шляхи вирішення проблем охорони праці.
- ознайомити з понятійно-термінологічним апаратом навчальної дисципліни;

Предметом навчальної дисципліни є система законодавчих актів, соціально-економічних, організаційних, технічних і лікувально-профілактичних заходів і засобів, які забезпечують працездатність і збереження здоров'я людини у процесі праці.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторних годин	Самостійної роботи студента	Вид підсумкового контролю
4	120	42	78	залік

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми

Загальні компетентності ЗК	Фахові компетентності ФК
<p>ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,</p>	<p>СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.</p>

<p>верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	
---	--

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

<p>ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.</p>
<p>ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.</p>
<p>ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

2	К-сть годин	Вид навчальної діяльності	Форми і методи навчання	ОК; ПРН	Оцінка (бали)
<p><i>Тема 1.1. Вступ. Загальні питання охорони праці.</i> Історія розвитку охорони праці в Україні та закордоном: загальна характеристика проблем охорони праці в різних країнах і в різні часи. Удосконалення умов праці в часи капіталізму (1850 – 1900 роки). Промислове законодавство другої половини XIX сторіччя. Версальська конференція. Комісія з міжнародного трудового законодавства. Міжнародна Організація Праці. Філадельфійська Декларація 1944 року. Україна – член МОП.</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату;	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100

<p>Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном: створення безпечних умов праці - невід'ємна частина соціально-економічного розвитку держави, складова державної політики, національної безпеки та державного будівництва, одна з найважливіших функцій органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів рад, підприємств.</p> <p>Основні розділи дисципліни «Основи охорони праці»: мета та завдання дисципліни "Основи охорони праці".</p> <p>Перелік дисциплін, знання яких потрібне студентам для засвоєння курсу "Основи охорони праці". Структурно-логічна схема курсу та його місце у загальній системі наук із безпеки життєдіяльності.</p> <p>Суб'єкти і об'єкти охорони праці: загальнотеоретичні і методичні основи охорони праці. Система працезахоронного менеджменту і його рівні.</p> <p>Основні терміни та визначення в галузі охорони праці: термінологія охорони праці.</p> <p>Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників: шкідливий виробничий фактор. Небезпечний виробничий фактор. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.</p>			<p>вирішення завдань</p>		
<p><i>Тема 1.2. Правові та організаційні основи охорони праці.</i></p> <p>Законодавча та нормативна база України з охорони праці: конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ПРН10,	100

<p>України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП. Стандарти в галузі охорони праці: система стандартів безпеки праці (ССБП). Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці. Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура: інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють на підприємстві АПК. Фінансування охорони праці: основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.</p>	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	ПРН16 ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100
<p><i>Тема 1.3. Державне управління, нагляд і громадський контроль за охороною праці. Організація</i></p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5,	100

<p><i>охорони праці на підприємствах.</i> Державне управління охороною праці: система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Державний нагляд за охороною праці: органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права. Громадський контроль за станом охорони праці в організації: громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці, уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права. Організація охорони праці на підприємстві: структура, основні функції і завдання управління охороною праці на підприємстві. Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання, функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці. Комісія з питань охорони праці підприємства. Основні завдання та права комісії. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі. Стимулювання охорони праці. Атестація робочих місць за умовами праці: мета, основні завдання та зміст атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці. Кольори,</p>	11	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	3К6, 3К9, 3К14, 3К16, 3К17, ПРН10, ПРН16 3К1, 3К2, 3К3, 3К4, 3К5, 3К9, 3К12, 3К14, 3К16, ПРН10, ПРН16	100
---	----	------------	---	--	-----

знаки безпеки та сигнальна розмітка.					
<p><i>Тема 1.4. Навчання з питань охорони праці.</i> <i>Профілактика травматизму та професійних захворювань.</i> Загальні поняття про навчання з питань охорони праці: навчання як системне та систематичне підвищення рівня знань працівників з питань охорони праці, види навчання, мета, відповідальність, загальний порядок проведення навчання. Спеціальне навчання з питань охорони праці: організація навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників; проведення спеціального навчання безпосередньо на підприємстві, іншим суб'єктом господарювання; перелік посад посадових осіб, які проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці.</p> <p>Інструктажі з питань охорони праці: види інструктажів, порядок проведення. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи: порядок проведення, допуск до самостійної роботи</p> <p>Профілактика травматизму та професійних захворювань: виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Основні заходи по</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН13, ПРН16	100
	11	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН13, ПРН16	100

запобіганню травматизму та професійним захворюванням.					
<i>Тема 1. 5 Основи фізіології та гігієни праці.</i> Основи фізіології праці: роль центральної нервової системи в трудової діяльності людини. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Повітря робочої зони: робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Організація повітрообміну в приміщеннях підприємства: вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН16	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100
	60		Всього: 100*0,25		25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма	Тести		75

		контролю			
			Загальний підсумок:		100
<p><i>Тема 2.1. Фактори виробничого середовища: освітлення виробничих приміщень, вібрація, шум, ультразвук та інфразвук.</i></p> <p>Освітлення виробничих приміщень: основні світлотехнічні визначення. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Нормування освітлення, розряди зорової роботи. Експлуатація систем виробничого освітлення. Джерела штучного освітлення, лампи і світильники. Загальний підхід до проектування систем освітлення. Вібрація: джерела, класифікація і характеристики вібрації. Гігієнічне нормування вібрацій. Методи контролю параметрів вібрацій. Типові заходи та засоби колективного та індивідуального захисту від вібрацій. Шум, ультразвук та інфразвук: параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Класифікація шумів за походженням, за характером, спектром та часовими характеристиками. Нормування шумів. Контроль параметрів шуму, вимірювальні прилади. Методи та засоби колективного та індивідуального захисту від шуму. Інфразвук та ультразвук. Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань.</p>	6	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН16	100
	6	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100

Нормування та контроль рівнів, основні методи та засоби захисту від ультразвуку та інфразвуку.					
Тема 2.2. Фактори виробничого середовища: електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону, випромінювання оптичного діапазону, іонізуюче випромінювання. Електромагнітні поля та випромінювання радіочастотного діапазону: джерела, особливості і класифікація електромагнітних випромінювань та електричних і магнітних полів. Характеристики полів і випромінювань. Нормування електромагнітних випромінювань. Прилади та методи контролю. Захист від електромагнітних випромінювань і полів. Випромінювання оптичного діапазону: класифікація та джерела випромінювань оптичного діапазону. Особливості інфрачервоного (ІЧ), ультрафіолетового (УФ) та лазерного випромінювання, їх нормування, прилади та методи контролю. Засоби та заходи захисту від ІЧ та УФ випромінювань. Класифікація лазерів за ступенями небезпечності лазерного випромінювання. Специфіка захисту від лазерного випромінювання. Іонізуюче випромінювання: виробничі джерела іонізуючого випромінювання, класифікація і особливості їх використання. Типові методи та засоби захисту персоналу від іонізуючого	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН16	100
	8	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100

випромінювання у виробничих умовах.					
<p><i>Тема 2.3. Санітарно-гігієнічні вимоги до планування і розміщення виробничих і допоміжних приміщень.</i></p> <p>Основні вимоги чинного законодавства розміщення виробництва: класи шкідливості підприємств за санітарними нормами. Санітарно-захисні зони підприємств. Вимоги до розташування промислового майданчика підприємства, до виробничих та допоміжних приміщень. Основні вимоги чинного законодавства до розміщення комунікацій: енерго- та водопостачання, каналізація, транспортні комунікації. Вимоги охорони праці до розташування виробничого і офісного обладнання та організації робочих місць: вимоги охорони праці до розташування виробничого і офісного обладнання та організації робочих місць менеджера підприємства.</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН13, ПРН16	100
	8	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК8, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН16	100
<p><i>Тема 2.4. Загальні вимоги безпеки. Електробезпека.</i></p> <p>Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів: загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Безпека під час експлуатації систем під тиском і криогенної техніки. Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт. Електробезпека: дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом. Класифікація приміщень за</p>	4	лекція	Лекція, презентація, опитування студентів	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН16	100
	8	самостійна	Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату;	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16,	100

<p>ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.</p>			<p>вирішення завдань</p>	<p>ПРН10, ПРН16</p>	
<p><i>Тема 2.5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.</i> Пожежнебезпечні властивості речовин і матеріалів: показники вибухо-пожежнебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Категорювання приміщень та споруд за вибухопожежною і пожежно-ною небезпекою: категорії приміщень за вибухопожежнебезпечністю. Класифікація вибухонебезпечних та пожежне-безпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Технічні засоби протипожежного захисту: пожежна сигналізація. Засоби пожежо-гасіння. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками: вивчення питань пожежної безпеки працівниками. Дії персоналу при виникненні пожежі.</p>	<p>4</p>	<p>лекція</p>	<p>Лекція, презентація, опитування студентів</p>	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9, ЗК14, ЗК16, ЗК17, ПРН10, ПРН13, ПРН16</p>	<p>100</p>
	<p>8</p>	<p>самостійна</p>	<p>Самостійна робота: з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату; вирішення завдань</p>	<p>ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК8, ЗК9, ЗК12, ЗК14, ЗК16, ПРН10, ПРН13, ПРН16</p>	<p>100</p>

	60		Всього: 100*0,25	25
Вид підсумкового контролю:	Залік	Форма контролю	Тести	75
Загальний підсумок:				100

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення Microsoft Word, Microsoft Power Point, для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності.

Рекомендована література **Основна література**

1. Бедрій Я. І. Основи охорони праці : навч. посібник / Я. І. Бедрій. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 240 с.
2. Безпека життєдіяльності : підручник. / [О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.] – Київ : Центр учбової літератури, 2013. – 448 с.
3. Безпека людини у сучасних умовах : монографія / В. В. Березуцький [та ін.] ; заг. ред. В. В. Березуцький. – Харків : ФОП Мезіна В. В., 2018. – 208 с.
4. Березуцький В. В. Практичний коментар щодо Закону України Про охорону праці / В. В. Березуцький. – Харків : Форт, 2009. – 379 с.
5. Воронов О. І. Основи охорони праці : навч. посібник / О. І. Воронов, І. Д. Коваленко, П. В. Афанасьєв та ін. – Київ : Генеза, 2004. – 263 с.
6. Гандзюк М. П. Основи охорони праці : підручник / М. П. Гандзюк, Є. П. Желібо, М. О. Халімовський ; за ред. М. П. Гандзюка. – Київ : Каравела, 2011. – 384 с.
7. Геврик Є. Безпека життєдіяльності : навч. посібник / Є. Геврих. – Київ : Знання. – 2008. – 381 с.
8. Геврик Є. О. Охорона праці : навч. посібник / Є. О Геврик. – Київ : Ельга, 2003. – 280 с.
9. Гогіташвілі Г. Г. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами : навчальний посібник / Г. Г. Гогіташвілі, Є. Т. Карчевські, В. М. Лапін. – Київ : Знання, 2007. – 367 с.
10. Голінько В. І. Основи охорони праці : підручник / В. І. Голінько; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – 2-ге вид. – Д.: НГУ, 2014. – 271 с.
11. Грищук М. В. Основи охорони праці : підручник / М. В. Грищук ; М-во освіти і науки України [та ін.]. – Київ : Кондор, 2008. – 238 с.
12. Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1112 / Кабінет Міністрів України // Охорона праці. – 2015. - № 7. – С. 18-24.
13. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці : підручник / В. Ц. Жидецький. – Вид. 3-є, перероб. і доп. – Львів : УАД. 2008. – 336 с.

14. Заверуха Н. М. Основи екології : навч. посібник / Н. М. Заверуха, В. В. Серебряков, Ю. А. Скиба. – 2-ге вид. – Київ : Каравела, 2011. – 301 с.
15. Запольський А. К. Основи екології : підручник / А. К. Запольський, А. І. Салюк ; за ред. К. М. Ситника. – 4-те вид. допов. і перероб. – Київ : Вища школа, 2010. – 399 с.
16. Запорожець О. І. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець, О. С. Протоєрейський, Г. М. Франчук, І. М. Боровик. – Київ : Центр учбової літ-ри, 2009. – 264 с.
17. Іванов І. І. Повітряне середовище робочих приміщень : навчальний посібник / І. І. Іванов, С. А. Карпенко, Л. П. Грес, О. О. Єрьомін. – Дніпро, 2016. – 572 с.
18. Івах Р. М. Основи охорони праці : навч. посібник / Р. М. Івах, Я. І. Бедрій, Б. О. Білінський, М. М. Козяр. – Київ : Кондор, 2015. – 464 с.
19. Катренко Л. А. Охорона праці : навч. посібник / Л. А. Катренко, Ю. В. Кіт, І. П. Піскун. – Суми : Університетська книга, 2009. – 540 с.
20. Лукін Є. В. Безпека життєдіяльності.: навч. посібник Ч. II. / Є. В. Лукін, П. Г. Білявський. – Дніпропетровськ, НМетАУ, 2014. – 48 с.
21. Медведєв, Е. М. Основи охорони праці : навч. посібник / Е. М. Медведєв, Г. Ф. Сорокін ; М-во освіти і науки України. – Київ : Професіонал, 2008. – 207 с.
22. Основи охорони праці : навч. посібник / Р. М. Івах, Я. І. Бедрій, Б. О. Білінський, М. М. Козяр. – 4-те вид., перероб. і допов. – Київ : Кондор, 2011. – 464 с.
23. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник / В. В. Березуцький [та ін.] ; під ред. проф. В. В. Березуцького. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – 553 с.
24. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці : навч. посібник / А. В. Русаловський. – 4-те вид., допов. і перероб. – Київ : Університет «Україна», 2009. – 295 с.
25. Україна. Закони. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 року N 2695-ХІІ / Верховна рада України // Відомості Верховної ради. – 2012. – № 48. – 16 с.

Допоміжна

1. Артеменко О. В. Науково-практичний коментар до закону України Про охорону праці / О. В. Артеменко. – Київ : Професіонал, 2012. – 592 с.
2. Бедрій Я. І. Охорона праці та пожежна безпека : навч. посібник / Я. І. Бедрій. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 184 с.
3. Безпека життєдіяльності : навч. посібник / за ред. В. Г. Цапка. – 3-тє вид., стер. – Київ : Знання, 2004. – 397 с.
4. Березуцький В. В. Основи охорони праці : навч. посібник / В. В. Березуцький, Т. С. Бондаренко, Г. Г. Валенко та ін.; за ред. проф. В. В. Березуцького. – Харків : Факт, 2007. – 480 с.
5. Желібо Є. П. Охорона праці в органах державної податкової служби : навч. посібник для ВНЗ / Є. П. Желібо, Н. І. Баранова, В. В. Коваленко. – Ірпінь, 2002. – 278 с.
6. Зацарний, В. В. Охорона праці : навч. посібник для дистанц. навчання / В. В. Зацарний, Р. В. Сабарно ; Відкритий міжнарод. ун-т розвитку людини "Україна". – Київ : Університет "Україна", 2006. – 304 с.

7. Керб Л. П. Основи охорони праці : навч.-метод. посібник / Л. П. Керб. – Київ : КНЕУ, 2001. – 252 с.
8. Лопухов П. М. Безопасность жизнедеятельности при авариях с опасными химическими веществами : учебное пособие/ П. М. Лопухов, Е. В. Лукин. – р Днепропетровск, НМетАУ, 2003. – 102 с.
9. Москальова В. М. Основи охорони праці : підручник / В. М. Москальова. – Київ : Професіонал, 2005. – 672 с.
10. Серіков Я. О. Основи охорони праці : навч. посібник / Я. О. Серіков. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 227 с.
11. Ткачук К. Н. Основи охорони праці : підручник / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний та ін. – Київ : Основа, 2006 – 448 с.
12. Яремко З. М. Охорона праці : навч. посібник / З. М. Яремко, С. В. Тимошук, О. І. Третяк, Р. М. Ковтун; за ред. проф. З. М. Яремка. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 374 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : підручник. / [О. І. Запорожець, Б. Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.] – Режим доступу : <https://kpmu.km.ua/upload/medialibrary/8ca/BYEITYENA-zykhkhzhckyaoersfkhk-Iatsuszyeshch.pdf>. – Назва з екрана.
2. Безпека людини у сучасних умовах [Електронний ресурс] : монографія / В. В. Березуцький. – Режим доступу : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/34933/1/Berezutskiy_Bezpeka_liudyny_2018.pdf. – Назва з екрана.
3. Березуцький В. В. Практичний коментар щодо Закону України Про охорону праці [Електронний ресурс] / В. В. Березуцький. – Режим доступу : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/2481/1/Berezutskyy_Praktychnyy%20komentar_2009.pdf. – Назва з екрана.
4. Голінько В. І. Основи охорони праці [Електронний ресурс] : підручник / В. І. Голінько. – Режим доступу : <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/108579/CD498.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. – Назва з екрана.
5. Запорожець О. І. Основи охорони праці [Електронний ресурс] : підручник / О. І. Запорожець, О. С. Протоєрейський, Г. М. Франчук, І. М. Боровик. – Режим доступу : https://www.studmed.ru/zaporozhec-o-protoyereyskiy-os-franchuk-gm-borovik-m-osnovi-ohoroni-prac_027ac42742f.html. – Назва з екрана.
6. Катренко Л. А. Охорона праці [Електронний ресурс] : навч. посібник / Л. А. Катренко, Ю. В. Кіт, І. П. Піскун // Twirpx. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/922753/>. – Назва з екрана.
7. Ткачук К. Н. Основи охорони праці [Електронний ресурс] : підручник / К. Н. Ткачук, М. О. Халімовський, В. В. Зацарний. – Режим доступу :

Назва з екрана.

Політика вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна Охорона праці і екологічна безпека передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВИД КОНТРОЛЮ	БАЛИ
	присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	Оцінка входить у щотижневу відомість і складає не більше 30% від 100 балів що може отримати студент протягом тижня.
	активність студента під час аудиторних занять (проведення інструктажів з питань охорони праці, перевірка знань з питань охорони праці, розробка власних навчальних проектів, ведення конспекту, експрес-опитування на лекціях, підготовка повідомлень на різні теми, тестування, анотування літератури з навчальної дисципліни).	Оцінка входить у щотижневу відомість і складає 70% відсотків від 100 балів що може отримати студент протягом тижня.

РУБІЖНИЙ КОНТРОЛЬ	Контрольна робота 1 (складається протягом семестру) 3 варіанти тестів по 25 питань. Кожна правильна відповідь 4 бали.	максимальна оцінка складає 100 балів, є оцінкою у поточній відомості накопичених балів за відповідний навчальний тиждень.
	Контрольна робота 2 (складається протягом семестру) 3 варіанти тестів по 25 питань. Кожна правильна відповідь 4 бали.	максимальна оцінка складає 100 балів, є оцінкою у поточній відомості накопичених балів за відповідний навчальний тиждень.
	Всього: у кінці півріччя середнє арифметичне накопичених балів помножується на коефіцієнт 0,25 (100*0,25)	25 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік 3 варіанти тестів по 50 питань. Кожна правильна відповідь 1,5 бали.	75 балів
	Загальна оцінка:	100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C	задовільно	
66–73	D		
61–65	E		
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розробник силабусу
навчальної дисципліни

Огієнко М. М.

Завідувач кафедри

Обозна А. О.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри готельно-
ресторанного і туристичного бізнесу
від 16 травня 2020 р.,
протокол № 10